

CESARE LOMBROSO

Orientarea biologica in teoria cauzalitatii in criminologie

S-a nascut in anul 1835, in Italia la Venetia, a studiat medicina si s-a specializat in psihiatrie; a functionat ca profesor universitar de medicina legala la Universitatea din Torino. Este teoreticianul cel mai reprezentativ in ceea ce priveste orientarea biologica in teoriile cauzalitatii in criminologie, care a facut din ideea tipului fizic criminal o cauza a crimei. Teoria sa sustinea ca, in esenta, *caracteristicile fizice ale individului erau indicatorii de baza ai degenerarii si inadaptarii.*

Lombroso includea pozitivismul lui Comte, evolutionismul lui Darwin, dar si alte studii ale timpului cum ar fi lucrarile de frenologie ale medicului vienez Frederik Joseph Gall cu privire la corelatia dintre anomaliiile craniului si functiile creierului si alte trasaturi ale individului, studiile de fizionomie ale lui J. R. Lavater, concepte asupra degenerescentei speciei umane ale lui Charles Morel.

Teoria biologica constitutionala evolutionista a clasificat atavismul ca pe o forma incipienta a vietii animale aparuta din timpuri ancestrale la anumite persoane, sub forma unor „stigmatice anatomice”. Pentru Lombroso, fara a exclude influenta factorilor sociali si fizici, ereditatea, din punctul de vedere al influentei ei asupra criminalitatii, a avut o mare importanta deoarece a considerat actul criminal ca o fatalitate ereditara. Cu alte cuvinte, criminalul semana cu stramosii sai criminali, carora le-a pastrat caracteristicile fizice aratand ca stigmaticele stramosilor se transmit prin generatii, criminalul fiind innascut. Aceste caracteristici despre care se credea ca ar indica tipul atavistic pentru o persoana ce ar putea deveni criminal, erau urmatoarele:

- devierile in marimea capului sau a formei acestuia;
- asimetria fetei;
- dimensiunile excesive ale falcilor si ale pomelilor;

- defectele particulare ale ochilor;
- urechi de dimensiuni neobisnuite sau, in unele cazuri, foarte mici sau departate de cap, asemenea urechilor unui cimpanzeu;
- nas stramb, in vant sau turtit, acvilin sau cioc de pasare;
- buze carnoase umflate;
- obrazii buhaiti ca aceia a unor animale;
- specificitati ale cerului gurii cum ar fi un omusor mare sau o serie de umflaturi si denivelari asemenea acelora existente la unele reptile care au cerul gurii despicat;
- dentitie anormala;
- barbii proeminente sau excesiv de lunga, scurta sau turtita asemenea maimutelor;
- abundenta, varietatea si precocitatea zbarcirilor;
- anomaliiile parului marcate prin caracteristici specifice sexului opus;
- defecte ale toracelui cum ar fi prea multe sau pre putine coaste sau mai multi sani;
- inversiunea caracteristicilor sexuale sau a organelor genitale;
- lungimea excesiva a bratelor;
- mai multe degete la maini sau la picioare;
- asimetria craniului.

Din examinarea a 383 criminali italieni Lombroso a stabilit ca 21% prezinta o asemenea anomalie, in timp ce 43% au 5 sau chiar mai multe. Plecand de la aceasta constatare, Lombroso a afirmat ca prezenta a 5 sau mai multe anomalii ne indica faptul ca individul este "criminal nascut" (natural born killer).

Lombroso a adus in sustinerea teoriei sale probe clinice elocvente despre influenta zestrei genetice asupra criminalitatii. In inchisoarea de la Pavia, a gasit un copil avand un prognatism enorm, par stufos, fizionomie feminina si strabism, acesta comitand un asasinat la varsta de 12 ani, apoi a fost condamnat de 6 ori pentru furt; doi frati ai lui erau hoti, mama lui gazda de hoti, iar doua surori prostituate.

De altfel, Lombroso "intr-o dimineata rece si cenusie de noiembrie", in timp ce observa oasele unui criminal notoriu care a murit in inchisoare:

"Acest barbat detinea o asa extraordinara agilitate, ca este stiut ca escalada inaltimile muntilor, purtand o oaie pe umerii lui. Obraznicia sa cinica a fost asa de mare ca se lauda deschis cu crimele sale. La moartea sa (...) am fost desemnat sa fac autopsia, si in craniul deschis am gasit un punct slab ca la animalele inferioare".

"Acesta n-a fost nici macar o idee ci o revelatie. La vederea aceluia craniu, dintr-o data m-am luminat ca un mare avion sub un cer inflacarat, problema naturii criminalului (...) o fiinta atavista care reproduce in propria persoana instictivele feroce ale unui om primitiv".

Pasionatul cercetator reia studiile privind ereditatea realizate de Orchanski rezumand ca fiecare dintre parinti manifesta tendinta de a transmite sexul sau propriu, dar reusita va fi a aceluia care este mai apropiat de epoca maturitatii sale;

din acest motiv si din influenta energiei dominante specifice a unuia dintre parinti, in fiecare familie copiii sunt in majoritate de sexul primului nascut.

Transmiterea caracterelor structurale revine cu precadere tatalui, datorita varietatii structurale a barbatilor comparativ cu femeile, care prezinta dimpotriva in alcatuirea lor o mai mare stabilitate. Mostenirea morbida depinde in principal de doi factori : sexul parintelui bolnav si gravitatea starii sale morbide. Persoanele de sex masculin preiau de la genitori o mai mare doza de gene anormale si o manifesta mai usor in fenotip, pe cand fetele prezinta o tendinta opusa, sau chiar pot anihila in mare parte manifestarea organica a acestei ereditati morbide. Din aceasta lupta antagonica intre influenta tatalui reprezentant al variabilitatii si individualitatii si influenta materna care tinde sa conserve tipul echilibrat, rezulta insasi periodicitatea sexului, tinzand la egalarea distributiei sexelor. Aceasta regula se mentine si in transmiterea caracterelor morbide, pe care mama o reduce intotdeauna, atenuand gradul ereditatii morbide a tatalui.

Femeia criminal, conform lui Lombroso, este diferita de barbatul criminal: “Am vazut de asemenea ca femeile au multe lucruri in comun cu copii, ca simtul lor moral e diferit; sunt razbunatoare, geloase, cu inclinatie spre o razbunare de o cruzime aparte (...). Cand o activitate morbida a centrelor psihice intensifica calitatile rele dintr-o femeie (...), este clar ca trasaturile semicriminale ale unei femei normale o pot transforma intr-o femeie criminala mai teribila decat orice barbat. Femeia criminala este consecvent un monstru. Cealalta parte a ei este tinuta in limitele virtutilor, din cauze diferite , precum maternitatea, credinta, slabiciunile, si cand aceste influente contrare dau gres si o femeie comite o crima, putem concluziona ca rautatile dintr-o femeie trebuie sa fi fost enorme pana cand sa triumfe asupra atat de multor obstacole”.

De asemenea are o opinie proprie in ceea ce priveste rasele aratand ca, indiferent de originea si natura lor ele au caractere particulare, temperament, aptitudini, insusiri, vicii particulare, de care tin in mod firesc si manifestarile si comportamentul lor. Ca urmare nici caracterul, insusirile, particularitatea actelor criminale nu pot fi independente de trasaturile definitorii fiecărei rase in parte. Exista astfel o corelatie intre rasa si criminalitate si mai ales intre rasa si specificul actelor criminale. O rasa poate avea o tendinta indreptata impotriva persoanelor, alta impotriva bunurilor personale. In lucrarea sa „ Cauzele si remediile criminalitatii” descrie influenta rasei asupra criminalitatii prin compararea evreilor cu tiganii, aratand din statistica diferitelor tari ca evreii prezinta in general o criminalitate mai mica decat concetatenii lor crestini si ca tiganii in contrast cu evreii, sunt lenesi, lucreaza doar ca sa nu moara de foame, mincinosi, perfizi, ingrati, razbunatori, hoti, imorali, cruzi si lasi. Totusi aceasta rasa, mai puncteaza Lombroso, inferioara din punct de vedere moral si refractara la evolutie civica si intelectuala si care in poezie n-a depasit cel mai sarac lirism, in Ungaria (veche) a creat o arta muzicala uimitoare.

La infactorul “nascut criminal” Lombroso a adaugat doua

categorii: **criminalii nebuni si criminoloizii. Criminalii nebuni** nu sunt de la nastere, ei devin criminali ca rezultat al unor schimbari din mintea lor, care se **intrepatrund cu abilitatea lor de a distinge intre bine si rau. Criminoloizii** alcatuiesc un grup ambiguu care include criminali obisnuiti, pasionali si alte diverse tipuri.

Lombroso mai arata ca cercetarea sa s-a efectuat in conditii improprii, nebeneficiind de mijloace oficiale de cercetare.

Majoritatea oamenilor de stiinta nu i-au impartasit entuziasmul si nici punctul de vedere lui Lombroso. Munca lui a fost intretinuta mai mult de critici decat de sustineri. Teoria conform careia, criminalii locuiesc pe treapta cea mai de jos a scalei evolutiei nu a prezentat interes pentru cercetarea stiintifica.

Dar faptul ca Lombroso a studiat viata si moartea a mii de prizonieri si a comparat aceste studii cu acelea obtinute de la grupurile de control , in cautarea sa pentru determinarea crimei a schimbat natura intrebarilor puse de generatiile de invatati care i-au urmat.

Influenta lombrosiana continua in cercetarea stiintifica mondiala, cum ar fi studiile privind gemenii ale lui Johanes Lange, cercetarile genealogice ale lui William Healy, conceptia ereditatii a lui teodule Armand Ribot, romanul C.I. Urechia si lista ar putea continua. Americanul criminolog Marvin Wolfgang spunea.”ma folosesc precum un om de pai pentru atacul analizelor biologice ale comportamentului criminal”.

La moartea sa in anul 1909, datorita scopurilor sale din viata, Lombroso si-a donat corpul laboratorului de medicina legala iar creierul Institutului de Anatomie al Universitatii din Torino, unde pentru multi ani parintele criminologiei empirice a imbratisat determinismul biologic.

BIBLIOGRAFIE

- **Omul delincvent - Cesare Lombroso-Torino, 1889**
- **Tratat de Psihiatrie – Oxford, 1990**
- **Criminologie – conf. univ. dr. Florin Sandu, 2003**